

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Jana Kratochvíla, soudce Martina Bobáka a soudkyně Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně: **Šenovská zemědělská, s.r.o.**, IČO 046 11 811
sídlem Brtnická 595, Velký Šenov
zastoupená advokátem JUDr. Tomášem Rybářem, Ph.D
sídlem Purkyňova 3, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**
sídlem Těšnov 17, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 4. 2024, č. j. MZE-8487/2024-14141,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. V tomto rozsudku soud rozhodl, že nejde o retroaktivní aplikaci právního předpisu, pokud právní předpis upravující nárok na dotaci pro určité období odkazuje na skutečnosti, které se udály před tímto obdobím.
Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

I.

Rekapitulace předchozího řízení a obsah správního spisu

2. Žalobkyně podniká v zemědělství. Mimo jiné chová telata. V minulosti opakovaně na tento chov pobírala roční dotaci (přímou platbu pro zemědělce) podle § 29 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády. Dne 10. 5. 2023 požádala o shodnou dotaci také pro rok 2023 podle nově účinného nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům.
3. Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) vyhověl žádosti žalobkyně o dotaci pro rok 2023 jen z části. Přiznal ji dotaci 302 158,81 Kč, což odpovídalo 88 ks telat, která se v hospodářství žalobkyně narodila v období od 1. dubna 2022 do 28. února 2023. Žalobkyni nepřiznal částku ve výši 14 403,59 Kč, která odpovídala čtyřem telatům, která se žalobkyni v tomto období sice narodila, ale do jednoho měsíce od narození zemřela. Dle fondu u těchto telat nebyla splněna podmínka podle § 36 odst. 5 nařízení vlády č. 83/2023 Sb., že fond poskytne žadateli platbu na chov telete masného typu na celkový počet telat narozených v období podle odstavce 1, která žadatel chová na svém hospodářství registrovaném v ústřední evidenci minimálně po dobu 1 měsíce od jejich narození.
4. Žalovaný napadeným rozhodnutím odvolání žalobkyně zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Dle žalovaného nešlo o nepřipustnou retroaktivitu právního předpisu. V době podání žádosti žalobkyně o dotaci bylo již účinné nové nařízení vlády č. 83/2023 Sb., které bylo na případ žalobkyně aplikováno. Žalobkyni tak byly známy podmínky, za kterých může dotaci pro rok 2023 čerpat. Podmínka, že žadatel musí telata chovat minimálně jeden měsíc po narození, vyplývá ze Strategického plánu pro Společnou zemědělskou politiku ČR pro období 2023-2027, který byl schválen Evropskou komisí již dne 24. 11. 2022.

II.

Argumentace účastníků

5. Žalobkyně v žalobě namítla, že žalovaný vůči ní aplikoval právní předpis retroaktivně a v rozporu se zásadou legitimního očekávání. Pravidlo, že pro výši dotace se započítávají pouze telata, která žadatel chová na svém hospodářství alespoň po dobu jednoho měsíce od narození, bylo zavedeno až nařízením vlády č. 83/2023 Sb., které nabylo účinnosti 1. 4. 2023. Nelze jej tedy aplikovat na chov telat v roce 2022.
6. Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu zamítnout. Trval na tom, že nedošlo k nepřipustné retroaktivní aplikaci právního předpisu.

III.

Posouzení žaloby

7. Městský soud v Praze na základě žaloby v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 soudního řádu správního), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního).

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

8. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání, protože s tímto postupem oba účastníci řízení vyslovili souhlas (§ 51 odst. 1 soudního řádu správního).
9. Městský soud obecně se žalobkyní souhlasí, že zákaz retroaktivity právních norem patří k základním principům právního státu, kterým je i Česká republika (z poslední doby viz nálezný sp. zn. Pl. ÚS 30/23 ze dne 17. 1. 2024, bod 131). Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti (nálezný Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 611/01 ze dne 13. 6. 2002). Ústavní soud dále rozlišuje pravou a nepravou retroaktivitu, která je zásadně připuštěna.
10. Podstata každé, pravé či nepravé, retroaktivní aplikace právního předpisu spočívá v tom, že právní předpis se použije na skutečnosti, které se staly v minulosti. Podstatou pravé zpětné působnosti je, že podle určité současné právní normy je možno posoudit právní skutečnosti, či právní vztahy, které se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti, resp. to, že nová právní norma může změnit právní následky, které podle práva nastaly přede dnem její účinnosti. Pro nepravou retroaktivitu platí, že právní vztahy vzniklé za platnosti práva starého se spravují tímto právem až do doby účinnosti práva nového, poté se však řídí tímto novým právem. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní úpravy a právní nároky z nich vzniklé se řídí původní, zrušenou, právní normou (viz z poslední doby nálezný sp. zn. Pl. ÚS 42/23 ze dne 14. 2. 2024, body 42-43).
11. Dle městského soud však v tomto případě vůbec nejde o retroaktivní aplikaci práva, ať již pravou či nepravou.
12. V nyní posuzovaném případě žalobkyně žádala o dotaci pro rok 2023. Jak vyplývá z výroku prvostupňového rozhodnutí SZIF poskytl žalobkyni podporu pro rok 2023. To odpovídá právní úpravě. Podle § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 83/2023 Sb. žadatel podá fondu žádost o poskytnutí přímé platby do 15. května příslušného kalendářního roku. Z toho dle soudu vyplývá, že žádost o podporu se podává pro daný, příslušný rok a poskytuje se za tento rok. Nařízení vlády č. 83/2023 Sb. také stanoví bližší podmínky pro poskytování podpory z evropských fondů dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), č. 2021/2115, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013. Toto nařízení EU reguluje podporu Unie pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2027 (viz čl. 1 odst. 2). I z toho je zřejmé, že Nařízení vlády č. 83/2023 Sb. se aplikuje poprvé pro podporu na rok 2023.
13. Podle § 36 odst. 1 nařízení vlády č. 83/2023 Sb. žadatelem o poskytnutí podpory na chov telete masného typu může být osoba, která na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vykázala narození masného telete v období od 1. března roku předcházejícího podání žádosti do posledního kalendářního dne měsíce února roku podání žádosti. Podle odstavce 5 poté fond poskytne žadateli platbu na chov telete masného typu na celkový počet telat narozených v období podle odstavce 1, která žadatel chová na svém hospodářství registrovaném v ústřední evidenci minimálně po dobu 1 měsíce od jejich narození, stanovený na základě údajů v ústřední evidenci. Podle § 39 odst. 5 tohoto nařízení pro rok 2023 se v případě podmínky podle § 36 odst. 1 jedná o období od 1. dubna

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

2022 do 28. února 2023, tedy dotace se vypočítá podle počtu telat narozených na hospodářství v tomto období.

14. V dané věci jsou sporné podmínky, za kterých má žalobkyně nárok na dotaci pro rok 2023. Nařízení vlády č. 83/2023 Sb. nijak nezasahuje do právních vztahů či právních skutečností, které se staly před rokem 2023. Lze připomenout, že právní skutečnost je podmínka, se kterou zákon spojuje vznik, změnu či zánik subjektivních práv a povinností. Nařízení vlády nijak neposuzuje, jak žalobkyně chovala telata v roce 2022. Nijak nehodnotí ani neovlivňuje právní vztahy vzniklé z chovu telat vzniklé před rokem 2023. Neovlivňuje ani žádná práva a povinnosti vzniklé z chovu telat. Jinými slovy nemění žádné původně platné právní následky chovu telat před rokem 2023. Žalovaný, respektive SZIF hodnotil nárok žalobkyně na dotaci pro rok 2023. Kolik telat a jak dlouho žalobkyně chovala v roce 2022 zde vstupuje pouze jako hodnota, na základě které je vypočítána výše dotace pro rok 2023. Tato hodnota je prostým faktem či skutečností nastalou v realitě. Nejde však o skutečnost *právní*, která by měla význam z pohledu zákazu retroaktivity.
15. Lze tedy shrnout, že v daném případě nejde vůbec o retroaktivní aplikaci právního předpisu, natož o aplikaci nepřipustnou. Nařízení vlády č. 83/2023 Sb. nijak neměnilo existující dotační podmínky pro rok 2023, ale dotační podmínky pro rok 2023 stanovilo nově. Ze stejného důvodu žalobkyně nemohla mít ani legitimní očekávání, že platba za rok 2023 se bude řídit právními předpisy platnými v minulosti, které již v době podání žádosti o platbu nebyly účinné. Nejde ani o narušení právní jistoty, neboť žalobkyně žádné právo na dotaci pro rok 2023 již dříve nenabyla. Žalovanému tedy nic nebránilo v novém právním předpise podmínky dotace pro aktuální a budoucí období nastavit i zcela nezávisle a tedy odlišně od podmínek existujících v předchozích obdobích.
16. Argumentace žalobkyně k retroaktivitě či legitimnímu očekávání by byla relevantní, pokud by jí nárok na dotaci vznikl již za účinnosti předchozích právních předpisů (nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a příslušný nařízení EU) a nová právní úprava by tento nárok negovala. Tím by došlo ke změně již vzniklých právních vztahů či právních skutečností. Tak tomu však nebylo.
17. Žalobkyni na základě nařízení vlády č. 50/2015 Sb. nevznikl právní nárok na podporu v roce 2023. I podle tohoto nařízení vlády byla podpora vyplácena vždy jednou ročně pro aktuální rok. Podle § 2 odst. 3 zemědělci žádosti pro příslušný rok podávali vždy do 15. května. Nároky na přímé platby se tedy vždy posuzovali a přiznávali na jeden rok, a to pro rok, kdy byla podána žádost. Podle nařízení vlády č. 50/2015 Sb. tak žalobkyni náležela podpora pro rok 2022. V roce 2022 nemohl žalobkyni vzniknout nárok na platbu podle tohoto nařízení pro rok 2023. Tento nárok ji mohl vzniknout až v roce 2023. Nárok na podporu pro rok 2023 žalobkyně přitom podávala v květnu 2023 již podle nově účinných předpisů, konkrétně nařízení vlády č. 83/2023 Sb. Teprve podle tohoto nařízení žalobkyně může dovozovat svůj nárok na přímou platbu pro rok 2023. Dle soudu přitom není podstatné, že staré nařízení vlády č. 50/2015 Sb. bylo účinné ještě po první část roku 2023.
18. Nařízení č. 83/2023 Sb. nabylo účinnosti až od 1. 4. 2023, nicméně skutečnost, že pro rok 2023 nebude možno aplikovat staré nařízení vlády č. 50/2015 Sb. (v nezměněném znění) byla zřejmé dokonce již v roce 2021, kdy byly schváleny nové právní předpisy EU s účinností od 1. 1. 2023.
19. Nařízení vlády č. 50/2015 Sb. bylo přijato k provedení přímo použitelných předpisů Evropské unie (viz § 1 tohoto nařízení). Jsou to právě přímo použitelné předpisy Evropské Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

unie, dle nichž se vyplácí dotace v zemědělství a tyto předpisy stanoví obecný rámec podmínek dotace. V tomto období šlo především o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Toto nařízení v Hlavě IV, Kapitole 1 upravovalo podmínky poskytování podpory zemědělcům vázanou na produkci, včetně dotací na telecí maso. Toto nařízení však bylo s účinností od 1. 1. 2023 zrušeno a nahrazeno Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU), č. 2021/2115, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013. Již před 1. 1. 2023 bylo tedy zřejmé, že pro rok 2023 se nebude moci při poskytování dotací postupovat podle nařízení vlády č. 50/2015 Sb. ve znění k 1. 1. 2023, neboť toto implementovalo a odkazovalo na právní předpisy EU, které již nebyly platné.

20. Lze také doplnit, že podle čl. 1 odst. 2 nařízení EU č. 2021/2115 se poskytovaná podpora určuje podle strategického plánu SZP schváleném komisí, na což žalovaný správně poukazuje. Přitom tento plán pro Českou republiku schválený dne 24. 11. 2022 obsahoval i pravidlo, že dotace na chov telat se bude vypočítávat pouze z telat narozených na hospodářství, které tam zároveň byly chovány minimálně po dobu jednoho měsíce. I tato podmínka byla tedy jasná již před 1. 1. 2023.
21. Z důvodu, že žalobkyni žádný nárok na platbu pro rok 2023 již dříve nevznikl, není přílehlavý její poukaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011, č.j. 7 As 95/2010-55. V tomto rozsudku totiž šlo o situaci, že se žádost o dotaci za kalendářní rok podávala zpětně na počátku následujícího kalendářního roku. Nárok však již vznikl dříve v roce, na který byla dotace požadována. Podle NSS nelze novou právní úpravou, která nabyla účinnosti až po kalendářním roce, za který náležela dotace, podmínky pro dotaci měnit. Tak tomu však v nyní posuzovaném případě nebylo. Zde žalobkyně nežádala o poskytnutí dotace zpětně za předchozí období. Žalobkyně žádala o dotaci pro rok 2023, a to se posuzovalo podle nových předpisů, účinných v roce 2023. Podmínky, za kterých byla dotace žalobkyni poskytnuta, byly dle soudu zřejmé již 1. 1. 2023.
22. Městský soud nicméně rozumí tomu, že pro rok 2023 byla stanovena podmínka poskytnutí dotace, která odkazovala na skutečnost v roce 2022 a kterou tak žalobkyně již nemohla ovlivnit. To nic nemění na tom, že tato podmínka byla nastavena jasně a srozumitelně v právním předpise, konkrétně nařízení vlády č. 83/2023 Sb. Žalobkyně, vyjma námitek retroaktivity a porušení legitimního očekávání, nenamítá, že by tato podmínka byla v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem vyšší právní síly než nařízení vlády.
23. Nakonec lze doplnit, že i kdyby žalobkyně již od 1. 4. 2022 znala přesné znění podmínek pro dotaci v roce 2023, nijak by jí to v tomto konkrétním případě nepomohlo. Její žádost o platbu byla krácena z důvodu, že čtyři telata nechovala na svém hospodářství alespoň jeden měsíc po narození, protože uhynula. Šlo tedy o událost nezávislou na vůli žalobkyně, kterou by nemohla ovlivnit, i pokud by pravidla znala dříve.

IV.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

24. Městský soud tedy z výše uvedených důvodů neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 soudního řádu správního zamítl.
25. Žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud tedy ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 soudního řádu správního rozhodl, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu v Brně.

Praha 3. září 2024

Jan Kratochvíl v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.